

Zin in Utrecht

Centrum voor levensvragen

...aandacht voor wie u bent

Zin in Utrecht is een samenwerkingsverband van een aantal vrijgevestigd geestelijk verzorgers. De stichting heeft als doel extramurale professionele geestelijke verzorging in Utrecht aan te bieden. Het bestuur van de stichting **Zin in Utrecht** bestaat uit de volgende personen:

Drs. Godelieve van Liebergen, Voorzitter
Dr. Suzette van IJssel, Penningmeester

correspondentie adres:

Melis Stokestraat 34, 3515 BP Utrecht

Zie voor meer informatie over **Zin in Utrecht**: www.zininutrecht.nu

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
Hoofdstuk 1: Aanleiding voor het oprichten van Zin in Utrecht	5
1.a Ontwikkelingen in de zorg.....	5
1.b Ontwikkelingen in zingeving en spiritualiteit.....	6
1.c Verschuiving in het medisch paradigma	7
Hoofdstuk 2: Doelstellingen van Zin in Utrecht.....	8
Hoofdstuk 3: Realisatie doelstellingen in 2015	9
3.a Doelstelling 1: extramurale GV in Utrecht.....	10
3.b Doelstelling 2: Activiteiten voor bewoners.....	10
3.c Doelstelling 3: toerusten vrijwilligers en mantelzorgers	11
3.d Doelstelling 4: training en voorlichting zorgprofessionals	12
3.e Doelstelling 5: samenwerking met andere organisaties	13
Hoofdstuk 4: Interne organisatie	16
4.a Bijeenkomsten bestuur, RvT en VvA.....	16
4.b Verloop van aangesloten geestelijk verzorgers	16
4.c Vinden van ondersteunende vrijwilligers	17
Hoofdstuk 5: Zoektocht naar structurele financiering.....	18
5.a Gemeente Utrecht.....	18
5.b Andere bronnen	20
Tot slot.....	22

Voorwoord

Dankbaar en trots presenteren wij u dit jaarverslag over het jaar 2015 van het Stichting “**Zin in Utrecht**”. **Zin in Utrecht** is een jong samenwerkingsverband van vrijgevestigd geestelijk verzorgers met als één van de belangrijkste doelstellingen het aanbieden van extramurale algemene geestelijke verzorging aan de inwoners van de gemeente Utrecht.

Zin in Utrecht bestaat sinds juli 2013. In die maand hebben wij een stichting in het leven geroepen en zijn wij begonnen met de aanzet van onze pilot. Deze had als primair doel te onderzoeken in hoeverre er in de gemeente Utrecht bij enerzijds professionals en anderzijds cliënten behoefte bestaat aan de expertise van de geestelijk verzorger in het existentiële domein (zingeving, spiritualiteit, levensvragen). Deze pilot is gestart in het najaar van 2013 en liep door tot halverwege 2015. Een nieuw project – Zorg naar Maat genaamd – is officieel in januari 2016 van start gegaan. 2015 heeft in het teken gestaan van het afronden van het pilotproject en het ontwikkelen en uitzetten van het nieuwe project.

Wij wensen u veel leesplezier.

Namens het bestuur

Godelieve van Liebergen

Suzette van IJssel

Hoofdstuk 1: Aanleiding voor het oprichten van Zin in Utrecht

De afgelopen jaren vond in de gemeente Utrecht – net als elders in het land – een aantal ontwikkelingen plaats op het terrein van de zorgverlening met grote gevolgen voor hen die op zorg zijn aangewezen. Deze ontwikkelingen zijn de concrete aanleiding geworden voor het oprichten van het samenwerkingsverband **Zin in Utrecht**. Met **Zin in Utrecht** zijn wij zowel bezig geweest met het opzetten van een organisatorische structuur voor extramurale geestelijke verzorging als met het zoeken naar een financiële structuur. Voor dat laatste hebben wij ons gericht op het systeem van WMO-gefinancierde zorgverleners. In hoofdlijnen geven wij de ontwikkelingen van waar wij mee te maken hebben gehad.

1.a Ontwikkelingen in de zorg

Om de hoge kosten in de zorg terug te dringen is van overheidswege gekozen voor het overhevelen van een aantal zorgtaken die onder de AWBZ vielen naar de gemeente. Het gaat hierbij om dagbesteding, individuele begeleiding en persoonlijke verzorging. M.i.v. 2015 zijn deze taken geregeld in de WMO. Als gevolg van hiervan vindt een verschuiving / ‘kanteling’ plaats van intramurale naar extramurale zorg. Dit betekent dat mensen met een lichtere zzp of indicatie langer thuis blijven wonen. Het gaat daarbij om ouderen, maar ook om zieken, jongeren, mantelzorgers, mensen met psychische problemen en andere mensen in een kwetsbare, zorgafhankelijke positie. De gemeente Utrecht heeft als antwoord op deze ontwikkelingen de kadernota “Meedoen naar Vermogen” geformuleerd. De zogenaamde ‘Utrechtse aanpak’ gaat uit van de verantwoordelijkheid van de Utrechtse burger en de eigen kracht van de zorgafhankelijke burgers die hun eigen netwerk weten te benutten. Er wordt ingezet op informele oplossingen zoals maatjes, vrijwilligers en burenhulp; er wordt gezocht naar collectieve oplossingen zoals ontmoetingsbijeenkomsten; daarnaast wordt ingezet, indien nodig, op passende zorg door hoogwaardig gekwalificeerde professionals. Zo tracht de gemeente te voorkomen dat men in langdurige kostbare trajecten door professionals belandt en hierin blijft hangen. Wat betreft de zorgverlening is een systeem gecreëerd van buurtteams die kunnen voorzien in de basiszorg. Indien een buurtteam een bepaald specialisme niet in huis heeft, wordt doorverwezen naar een zorgverlener. Deze wordt vergoed vanuit de aanvullende zorg.

Als het gaat om ondersteuning bij zingevingsvragen of vragen van existentiële aard gaat de gemeente / overheid ervan uit van dat mensen terug kunnen vallen op de eigen levensbeschouwelijke achterban en dat daar de menskracht aanwezig is om hierin te voorzien. Het neveneffect van de kanteling is dat mensen die normaal gesproken in zorginstellingen een beroep deden op een geestelijk verzorger en geen levensbeschouwelijke binding hebben, nu - extramuraal - verstoken zijn van deze vorm van geestelijke hulpverlening wat een moeizame zoektocht in de hand werkt naar hulp. De drempel naar maatschappelijk werk of een psycholoog is doorgaans te hoog; de drempel naar de huisarts daarentegen laag. Het gevolg is dat huisartsen worden overspoeld met zogenaamd somatisch onverklaarbare lichamelijke klachten, ook wel SOLK genoemd;

klachten waar ook praktijkondersteuners en buurtteammedewerkers geen raad mee weten. Kortom, bij de kanteling is verzuimd om extramuraal te voorzien in een adequaat alternatief voor geestelijke verzorging voor de mens die niet levensbeschouwelijk gebonden is en hier toch behoefte aanheeft.

1.b Ontwikkelingen in zingeving en spiritualiteit

Al jaren is er ook een ándere ontwikkeling gaande in de Nederlandse samenleving, nl. de voortschrijdende secularisering. De kerkgang is weliswaar minder, maar buiten de geijkte kerkelijke kaders om hebben mensen nog altijd vragen rondom zingeving, spiritualiteit en levensvraagstukken¹. Deze vragen spelen een rol in alle segmenten van de samenleving en bij mensen van alle leeftijden. Dit wordt door veel zorgverleners in de praktijk herkend, maar vorming qua opleiding daarin ontbreekt. De structuur om adequaat op deze behoefte in te gaan, is nog niet voorhanden. Samen met het afbrokkelen van de kerkelijk gedragen geestelijke verzorging heeft dit als gevolg dat veel existentiële problematiek blijft liggen. De praktijk is dat mensen buiten zorginstellingen met hun vragen, problemen en behoeftes op het gebied van zingeving en spiritualiteit óf aan hun lot worden overgelaten óf worden doorverwezen naar de POH-GGZ, psychiater, psycholoog, maatschappelijk werker en andere hulpverleners, die vooral zijn opgeleid in oplossingsgericht, doelmatig werken. Juist het kunnen verkennen van en adequaat inspelen op 'trage vragen' is een specialisme dat eigen is aan het vak geestelijke verzorging.

Ook het vakgebied van de geestelijk verzorger is volop in ontwikkeling. Het is binnen de zorginstellingen niet meer vanzelfsprekend dat een geestelijk verzorger werkt vanuit een zendend genootschap en pastorale zorg biedt. De laatste jaren doet zich een nieuw fenomeen voor, namelijk de opkomst van de algemene geestelijke verzorger. Geestelijke begeleiding is een professie, een vaardigheid die wordt ingezet, los van de eigen levensbeschouwelijke binding. De geestelijk verzorger wordt geacht, weliswaar zelf geworteld in een eigen levensbeschouwing, traditie-overstijgend te kunnen werken en primair de vaardigheid van geestelijke verzorging in te zetten. De levensbeschouwelijke visie van de cliënt is daarin richtinggevend. Daarnaast neemt het aantal geestelijk begeleiders toe dat zich vrij vestigt en extramuraal werkt al dan niet als algemeen geestelijk verzorger. Inmiddels heeft de VGVZ, die zich voordien richtte op geestelijk verzorgers uit zorginstellingen, nu ook haar deuren open gezet voor geestelijk verzorgers die extramuraal werken in de eerste lijn en hiervoor inmiddels een eigen werkveld ingericht.

---

¹Zie bijvoorbeeld G. Kronjee, M. Lampert. **Leefstijlen en zingeving**. In: [Geloven in het publieke domein. Verkenningen van een dubbele transformatie](#) (W.B.H.J. van de Donk, A.P. Jonkers, G.J. Kronjee en R.J.J.M. Plum, red.). Amsterdam, University Press, 2006, 171-207. Uit dit onderzoek blijkt voor het eerst dat de groep onkerkelijke spirituele zoekers in Nederland met 26% groter is dan de groep kerkelijke gelovigen met 25%. De groep mensen voor wie religie of spiritualiteit geen rol speelt groeit niet, maar blijft hangen op 14%.

1.c Verschuiving in het medisch paradigma

Ook voor wat betreft aandacht voor zingeving en levensvragen in de gezondheidszorg is er sprake van nieuwe ontwikkelingen. Het paradigma van waaruit in de eerstelijns zorg lange tijd is gewerkt is ‘medisch, psychisch, sociaal’. Het existentiële domein – het domein van de geestelijke verzorging – heeft hierin (nog) geen heldere plek. In Nederland zijn we langzaam maar zeker toegegroeid naar een maatschappij waarin lijden aan het leven wordt geproblematiseerd alsof het een fout is die hersteld dient te worden. Lijden is echter een existentieel gegeven waar wij allen mee te maken hebben. Dit vraagt ontmoeting, herkenning en erkenning. In het huidige medische mensbeeld ontbreekt de aandacht voor de existentiële dimensie. Door onjuiste diagnose vanwege niet herkende zingevingsproblematiek en door ontbrekende mogelijkheden van doorverwijzing naar zingevingsdeskundige hulpverlening, ontstaat vaak een voor de cliënt onnodig lang, frustrerend traject, dat bovendien ook nog eens hoge kosten oplevert aan zorgpremies. De laatste jaren komt er geleidelijk aan meer en meer oog voor een ander medisch mensbeeld. Met name de huisarts Machteld Huber is met haar kijk op Positieve Gezondheid op dit terrein zeer actief². Als ervaringsdeskundige ruimt ze een grote plaats in voor zingeving bij herstel na ziekte. De gemeente Utrecht heeft haar beleidsnota voor Volksgezondheid 2015-2018 gebaseerd op haar visie³.

Bovenstaande ontwikkelingen én de constatering dat er op het vlak van geestelijke verzorging extramuraal een alternatief diende te komen voor de intramurale geestelijke verzorging, naast de al bestaande levensbeschouwelijke instellingen, zijn voor ons de aanleiding geweest voor het oprichten van **Zin in Utrecht** in de hoop een preventief en duurzaam antwoord te vormen op de behoefte aan geestelijke ondersteuning bij mensen in een kwetsbare positie in onze samenleving en in de stad Utrecht in het bijzonder.

---

² In december 2014 promoveerde Huber met haar proefschrift: *Towards a new, dynamic concept of Health. Its operationalisation and use in public health and healthcare, and in evaluating health effects of food*:

www.caphri.nl/data/files/alg/id547/Thesis%20Machteld%20Huber.pdf

³ Utrecht.nl/bouwen-aan-een-gezonde-toekomst

Hoofdstuk 2: Doelstellingen van Zin in Utrecht

Zin in Utrecht heeft een vijftal doelstellingen geformuleerd, hier min of meer in volgorde van belangrijkheid weergegeven:

1. Actief tegemoet komen aan de vraag naar geestelijke verzorging door een groeiende groep kwetsbare extramurale zorgbehoevenden in onze samenleving. **Zin in Utrecht** is opgericht vanuit de wens deze mensen in staat te stellen geestelijke verzorging te ontvangen in de vorm van ondersteuning op keerpunten in hun leven. Daarbij kan het gaan om hervinden van levenszin na ingrijpende verliezen (dierbare, baan, gezondheid, relatie, levensdoel) maar ook om het ontwikkelen van een passend antwoord op een naderend levenseinde of een periode van intense geestelijke ervaringen.
2. Het neerzetten van een aanbod rondom zingeving dat uitgaat van de preventieve werking van geestelijke verzorging, door het stimuleren van geestelijke weerbaarheid. Dit in de vorm van het verzorgen van bijeenkomsten op het gebied van spiritualiteit, zingeving en existentiële problematiek – voor verschillende doelgroepen – ouderen, zieken, mensen met psychiatrische problematiek.
3. Het toerusten van vrijwilligers in de presentie-methodiek die eigen is aan de geestelijke verzorging, in het herkennen van zingevings- en levensvragen en het adequaat daarop kunnen antwoorden.
4. Het stimuleren van bewustwording bij zorgverleners voor het belang van zingeving en levensvragen. Daartoe verzorgen wij training en scholing rondom zingeving en spiritualiteit aan professionals in de zorg. Denk hierbij aan medewerkers van buurtteams, aan sociaal makelaars, verpleegkundigen, thuiszorgmedewerkers, huisartsen etc.
5. Het creëren van een kwalitatief hoogwaardige samenwerking met alle in Utrecht actieve organisaties op het vlak van welzijnswerk, hulpverlening en zingeving alsmede lokale geloofsgemeenschappen.

Hoofdstuk 3: Realisatie doelstellingen in 2015

In het jaar 2015 liepen naast het pilotproject (a.) dat wij in juli af hebben gerond nog drie andere 'projecten', te weten

- b. Pelgrimstocht door het leven
- c. Contact met Zelfcompassie
- d. Zorg naar Maat

Daarnaast hebben wij verschillende andere projecten ontwikkeld waarvoor wij ook subsidieaanvragen hebben ingediend bij verschillende fondsen.

Ontwikkeld en ingediend	PROJECT	INHOUD	STATUS
Juli – nov 2014	Pelgrimstocht door het leven	Schrijfweken voor ouderen. Begroting zo gemaakt dat de professionele begeleiding door ons onbetaald wordt verricht.	Ingediend bij drie ouderenfondsen en ook gefinancierd gekregen. Project is gestart in voorjaar 2015
Feb 2015 – juli 2015	Contact met Zelfcompassie	Een jaar lang projecten voor kwetsbare Utrechters in de week van de psychiatrie, week tegen de eenzaamheid etc., rondom de thematiek van zelfcompassie	Bij twee fondsen aangevraagd en na half jaar wachten een afwijzing ontvangen.
Juli 2015	Zin én Mantelzorg	Een project in het kader van Mantelzorgondersteuning door begeleiding op met name zingevingscognities en effectief ontspannen door verdieping.	Bij de gemeente Utrecht ingediend en afgewezen.
Nov 2014 – heden....	Zorg naar Maat	Een drie-jarig project dat vrijwilligers koppelt aan kwetsbare Utrechters waarbij zingeving centraal staat. Aanvang van project is 1 januari 2016	Van de begroting van €59.380 uit het eerste jaar hebben wij €45.880 gesubsidieerd gekregen door drie fondsen tot midden 2015. Afwijzingen ontvangen van 7 fondsen. De resterende €13.500 halverwege het jaar ingediend bij de gemeente Utrecht in het kader van het nieuwe initiatievenfonds. Eind 2015 bericht gekregen dat het verzoek werd gehonoreerd.

Aug 2015 - heden	Bouwstenen van herstel	Een project van drie cursussen (rouw en verlies en zelfcompassie ²) in samenwerking met Steunpunt GGZ.	Door Steunpunt GGZ ingediend bij de gemeente Utrecht in het kader van de Sociale Prestatie (WMO). Na een hoopvol stemmend gesprek toch afgewezen.
------------------	------------------------	--	---

3.a Doelstelling 1: extramurale GV in Utrecht

Met de subsidie voor de pilot voor extramurale GV konden wij toe tot juli 2015. De officiële afronding van het project vond toen plaats.

Tot juli hebben er 82 gesprekken plaatsgevonden met 16 verschillende cliënten. In totaal komt dat neer op 105,75 uur.

Ondanks dat er geen financiering meer was hebben wij besloten in het najaar toch verder te gaan met de begeleiding van cliënten. Vanaf augustus zijn 10 cliënten verder op deze wijze begeleid. Daarvan waren 5 cliënten uit het oude project met wie wij een traject hebben afgerond. 5 nieuwe cliënten hebben in deze tijd contact met ons opgenomen. In totaal heeft daarmee nog 33 uur aan begeleiding plaatsgevonden. Deze 33 uur zijn met terugwerkende kracht eind december 2015 vergoed vanuit de PCI van de Martinusparochie in Utrecht.

Daarnaast zijn twee van de cliënten van Zin in Utrecht die vanuit Lister naar ons zijn doorverwezen en intensieve begeleiding vereisten door Lister zelf bekostigd. Daarmee kwam met terugwerkende kracht nog weer financiële armslag vrij voor de begeleiding van nieuwe cliënten, omdat Lister ook de 10 uur die vanuit de pilotfinanciering waren betaald op zich nam. Deze twee cliënten hebben bij elkaar 88 uur GV over het jaar 2015 ontvangen.

Thema's

Onder de hulpvragen die op ons afkomen, bevinden zich vragen rondom euthanasie, eenzaamheid, zinloosheid, spirituele verwarring, onverwerkte rouw; opmaken van balans, leven, hoogsensitiviteit, herpakken van het leven met een NAH, geloof gerelateerde schuldgevoelens en mensen die teleurgesteld zijn in de kerk, behoefte aan verdieping en ontmoeting met gelijkgezinden, ondersteuning bij overbelasting door mantelzorg.

3.b Doelstelling 2: Activiteiten voor bewoners.

Voor bewoners van Utrecht hebben wij onbekostigde en bekostigde activiteiten georganiseerd en ingevuld.

ONBEKOSTIGD

Onbekostigd zijn gebleven onze activiteiten in het kader van contact met (zelf)compassie. Dit project bestaat uit activiteiten die aansluiten bij nationale dagen waarin thema's of doelgroepen in een dag of week centraal worden gezet, zoals de week van de psychiatrie; de kerkennacht; de geluksroute; de week tegen de eenzaamheid; de dag van de mantelzorg. Op deze dagen/in deze weken was het de bedoeling dat de geestelijk verzorgers van Zin in

Utrecht zinvolle activiteiten aan zouden bieden in de vorm van workshops, lezingen, filmvertoningen, etc., op vrijwillige basis. Voor het coördineren en voor de materiele kosten van deze activiteiten werd beroep gedaan op lokale fondsen in Utrecht, zonder positief resultaat. De lijst van geplande dagen is daarom beperkt tot de volgende activiteiten:

1. Geluksroute (mei 2015): 2 meditatieve workshops over geluk
2. De Week van de Psychiatrie (maart 2015): 3 activiteiten: Workshop, bezinningsbijeenkomst en meditatie rondom de thematiek van Zelfcompassie
5. Kerkennacht (20 juni 2015): Dialoogtafels over de Tour van de Ziel

BEKOSTIGD

Schrijfweken voor Ouderen

In het voorjaar van 2015 is een apart projectplan voor ouderen met de titel 'Pelgrimstocht door het leven' van start gegaan. Dit project voor 60+ ouderen bestaat uit vier weken in het jaar waarin, op basis van o.a. de methodiek van autobiografisch schrijven, wordt gewerkt aan het eigen levensverhaal. Eind juli 2014 was dit project ingediend bij drie Ouderenfondsen voor subsidie. Zowel het RCOAK, het Maagdenhuis als Fonds Sluyterman van Loo hebben subsidiering van deze activiteit toegezegd. Dit ouderenproject wordt 2/3 gefinancierd door fondsen, 1/3 door Zin in Utrecht (in de vorm van onbetaalde inzet) Met de activiteit zijn we in het voorjaar van 2015 van start gegaan, maar in juli 2015 is de eerste week geweest met 11 betalende deelnemers en één vrijwilliger. In de herfst en winterweken waren beduidend minder deelnemers (5 en 6). De reden daarachter is nog niet duidelijk. In 2016 zal het gehele project worden geëvalueerd. Het project werd door netwerkorganisaties wel zeer positief ontvangen.

Senioreninloop

In het voorjaar van 2015 hebben wij vier keer een bijeenkomst verzorgd bij de Senioreninloop van Podium Oost. Het overkoepelende thema was 'Gelukkig ouder worden'. In het kader daarvan hebben wij achtereenvolgens een inleidende workshop, een schrijfworkshop, een zingevingsspel en een workshop meditatief schilderen aangeboden. De respons was zeer positief, zowel van deelnemers als van Podium Oost zelf. Omdat Podium Oost voor de Senioreninloop subsidie uit de *Sociale Prestatie* van de Gemeente heeft ontvangen, hebben zij ons voor deze activiteiten een enigszins redelijke vergoeding kunnen geven. In oktober hebben twee nieuwe bijeenkomsten (schrijven en meditatief schilderen) plaatsgevonden.

3.c Doelstelling 3: toerusten vrijwilligers en mantelzorgers

U Centraal

In het voorjaar van 2015 hebben wij met de teamleider Vrijwilligers van U Centraal een gesprek gehad. Uit dit gesprek kwam naar voren dat U Centraal zelf vrijwilligers traint voor bezoekwerk en niet direct de toegevoegde waarde ziet van onze invalshoek. Wel stond de deur half open voor wat betreft de mogelijkheid om voor vrijwilligers workshops te geven

Rapportage Pilot **Zin in Utrecht**, Melis Stokestraat 34, 3515 BP Utrecht
info@zininutrecht.nu; www.zininutrecht.nu; 030-6626814

over levens- en zingevingsvragen en voor een adviesfunctie voor consultants en vrijwilligers op het vlak van zingevingsproblematiek. De belangrijkste onderliggende reden voor deze terughoudendheid is gebrek aan financiële middelen, ook al staat de organisatie nog steeds sympathiek tegenover ons initiatief en blijven zij graag op de hoogte van wat wij te bieden hebben. (NB: In 2016 heeft U Centraal wel contact met ons gezocht en gevraagd of wij een workshop over levensvragen kunnen verzorgen)

Mantelzorgaanvraag

In mei-juni 2015 stelde de gemeente Utrecht een bedrag van 700.000 voor de periode van september 2015 tot december 2016 beschikbaar voor de ondersteuning van mantelzorgers. De focus lag voornamelijk op het bieden van respijtzorg, maar er was ook financiële ruimte voor de 'emotionele ondersteuning' (formulering zoals door de gemeente gehanteerd) van mantelzorgers. In het kader van deze subsidieronde heeft **Zin in Utrecht** een project ingediend onder de naam *Zin én Mantelzorg*. Dit bestond uit een aantal workshops rondom zingeving en diverse thematische verdiepingbijeenkomsten. Zingeving als copingsmechanisme die de geestelijke weerbaarheid en draagkracht van mantelzorgers significant verhoogt was onze insteek.

Deze aanvraag is helaas door de gemeente Utrecht afgewezen. Met name omdat er teveel aanvragen binnen waren gekomen op emotionele ondersteuning en er te weinig was ingeschreven op het gebied van respijtzorg. Ons werd aangeraden ons aanbod onder te brengen bij Steunpunt Mantelzorg van U centraal. Bij U centraal is op dit moment geen ruimte voor extern aanbod waar betaling voor moet plaatsvinden (zie onze eerdere opmerkingen).

Wat we door deze actie wel hebben bereikt is dat Steunpunt Mantelzorg ons heeft gevraagd een waarderingsdag te organiseren voor Mantelzorgers. Deze dag hebben we genoemd: *'een Mantel voor jezelf'* en deze vond plaats op 14 november. Voor de organisatie van deze dag staat geen vergoeding, maar omdat we de workshops zelf gaven kregen we daar wél een vergoeding voor.

Zorg naar Maat

Dit is een project waarbij wij professionele begeleiding bij zingevingsproblematiek koppelen aan vrijwilligers in de vorm van een Maatjesproject. Deel van dit project is het coördineren, begeleiden en trainen van de vrijwilligers. Dit project heeft het bestuur in het najaar van 2014 opgezet en heeft hiervoor in het voorjaar van 2015 bij verschillende fondsen subsidie aangevraagd. De laatste subsidietoezegging hebben wij in december 2015 ontvangen vanuit het nieuwe initiatievenfonds van de gemeente Utrecht. In januari 2016 zijn wij met ons project begonnen.

3.d Doelstelling 4: training en voorlichting zorgprofessionals

Andere geestelijk verzorgers

Gedurende het jaar is **Zin in Utrecht** diverse malen benaderd door collega geestelijk verzorgers elders in het land die geïnteresseerd waren in extramurale geestelijke verzorging

Rapportage Pilot **Zin in Utrecht**, Melis Stokestraat 34, 3515 BP Utrecht
info@zininutrecht.nu; www.zininutrecht.nu; 030-6626814

en wilden weten hoe wij dit in Utrecht trachten te realiseren. Wij hebben hen telkens van informatie voorzien en gewezen op de mogelijkheden in de eigen omgeving, aangezien **Zin in Utrecht** zelf ook een lokaal initiatief is. Ook hebben wij medewerking verleend aan een afstudeerscriptie over extramurale geestelijke verzorging “*Als een spin in het web. Werkvormen van extramurale geestelijke verzorging*” en een artikel over **Zin in Utrecht** en vrijgevestigde GV geplaatst in Tussentijds (een magazine voor Geestelijk Verzorgers).

Huisartsen

Extern – dus buiten het vakgebied van de geestelijke verzorging – waren professionals moeilijk te bereiken. Intensief netwerken met huisartsen heeft een training over zingeving op 10 Januari 2015 opgeleverd voor een groep huisartsen “ouderengeneeskunde”. In juli 2015 hebben wij twee workshops over extramurale geestelijke verzorging en zingeving verzorgd aan het opleidingscentrum voor huisartsen in de regio Utrecht in het kader van hun summerschool-aanbod. De contacten hebben uitzicht gegeven op het verzorgen van een bijdrage in het nieuw te vormen curriculum.

Andere professionals

Het kunnen organiseren van training en scholing aan medewerkers van buurtteams, sociaal makelaars, verpleegkundigen of thuiszorgmedewerkers vereiste meer netwerken dan waar wij in 2014 en 2015 toe in staat bleken. Op donderdag 29 oktober vond een workshop meditatief schilderen plaats voor medewerkers langdurige zorg van Lister.

3.e Doelstelling 5: samenwerking met andere organisaties

Externe (netwerk-)contacten

In samenspraak met een medewerker van U-centraal (cliënt en informatieondersteuning, voorjaar/zomer 2013) hebben wij besloten om – net als de buurtteams in Utrecht – wijkgericht te gaan werken. In mei 2014 hebben we per wijk een vaste geestelijk verzorger ‘aangesteld’. Deze persoon is in principe verantwoordelijk voor de netwerken en het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden in die wijk en fungeert als aanspreekpunt voor vragen rondom zingeving en geestelijke verzorging. In de praktijk blijkt dit systeem goed te werken.

In 2015 is intensief contact (zowel persoonlijk als via mail) geweest met de volgende organisaties, instellingen of gelegenheden:

Volksgezondheid, Gemeente Utrecht	Projectleiders van diverse buurtteams/Inclusio
Meedoen naar Vermogen – gemeentelijke afdeling die gaat over sociale prestatie	Pastores Convent, kerkelijke en niet-kerkelijke collega's
'Stadsgesprekken' georganiseerd door de politieke partijen in Utrecht	USRK – Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken
Adviescommissie Ouderenbeleid (gemeente Utrecht)	Humanistisch Verbond
U-centraal (algemene/grootste wijkwelzijnsorganisatie in Utrecht)	Humanitas

Steunpunt Mantelzorg	Buurtzorgteams
Steunpunt GGZ	Wijkgezondheidscentra
Tussenvoorziening	Diverse uitvaartondernemers in Utrecht
De Wilg	Rouwcafé Tröst
MEE	Collegae geestelijk verzorgers bij diverse instellingen
De huisartsen van Stadsmaatschap Utrecht (medisch directeur)	Cabane (opvang voor mensen met kanker)
Wijkverpleegkundigen van Careyn (zorginstelling voor m.n. ouderen)	Vrijwilligerscentrale
Sociaal werkers uit diverse Utrechtse wijken	Verschillende thuiszorgorganisaties
Sociaal makelaars van Vooruit, Wijk & Co, Doenja en Welzaam	NUZO – Netwerk Utrecht Zorg Ouderen
DMO – Dienst Maatschappelijke ondersteuning	Vilans & Netwerk Levensvragen Ouderen & Trainingswinkel
SOS telefonische hulpdienst	PRIL (Platform Regionale Initiatieven Levensvragen)
Zorgmanager Axion Continue (zorginstelling voor m.n. ouderen)	COSBO – Centraal Orgaan Samenwerkende Bonden Ouderen, NOOM (Netwerk Organisaties Oudere Migranten), KBO, ANBO, PCOB
Samen Hooggraven (sociaal project voor ouderen)/Nu Samen in de Stad	Seniorenpastoraat
Ixta Noa (zelfhulpgroep psychiatrie)	Meetellen in Utrecht (ook gericht op dak- en thuislozen)
Lister (GGZ)	De Boogh – dagactiviteitencentrum voor o.a. mensen met NAH
Samen op Verhaal	Stichting Present
Tussenvoorziening (dak- en thuislozenopvang)	Buurtpastoraat
Universiteit voor Humanistiek en de Master GV aan de Vrije Universiteit	Palliatief Netwerk / Septet
Participatie geluksroute (www.geluksroute.nu) met een eigen programma	Landelijk Overlegorgaan Cliëntenraden
UPLR - Utrecht Platform voor Levensbeschouwing en Religie	Groen Links – Christen Unie
Samen op Verhaal	
En nog veel meer.....	

PR en Communicatie

We hebben een goed functionerende website waar we onze activiteiten op hebben gezet en andere informatie over **Zin in Utrecht**, geestelijke verzorging en het belang van aandacht voor levensvragen in de zorg- en hulpverlening: www.zininutrecht.nu

Er is een facebook pagina waar steeds actiever met wordt genetwerkt.

We staan ingeschreven in verschillende sociale kaarten van de stad Utrecht en de plusgids in Utrecht.

We hebben onszelf geïntroduceerd bij verschillende organisaties door een stukje over **Zin in Utrecht** in hun nieuwsbrief te publiceren.

We hebben een nieuwsbrief sinds mei 2015. In 2015 zijn drie nieuwsbrieven verstuurd. Ons nieuwsbrievenbestand bestond uit 300+ adressen eind 2015.

Hoofdstuk 4: Interne organisatie

4.a Bijeenkomsten bestuur, RvT en VvA

In 2015 bestond de Raad van Toezicht uit drie leden, te weten

Dhr. Bert van Laar (voorzitter);

Dhr. Jos Hettinga

Mw. Gerdienke Ubels.

Het bestuur bestond heel 2015 uit

Mw. Godelieve van Liebergen, voorzitter

Mw. Suzette van IJssel, penningmeester

Positie secretaris: vacant

Er hebben 35 DB vergaderingen plaatsgevonden met een gemiddelde van 3,5 uur per keer.

Er zijn 4 vergaderingen geweest tussen het DB en de RvT (2 uur).

De VvA, vereniging van aangeslotenen (een algemene vergadering met alle betrokken geestelijk verzorgers) is tot en met juli eens in de zes weken bijeengekomen en er hebben drie additieve visiebijeenkomsten plaatsgevonden om het gezamenlijke beleid te doordenken. Vanaf augustus is overgeschakeld naar tweewekelijkse bijeenkomsten met de VvA en er is ook besloten deze bijeenkomsten te herdopen in 'TeamOverleg'. In totaal zijn de aangesloten geestelijk verzorgers 20 keer bij elkaar gekomen. 5 bijeenkomsten waren intervisiebijeenkomsten geaccrediteerd door het SKGV.

Naast de verschillende projectplannen en subsidieaanvragen heeft het Bestuur ook een eindrapportage geschreven van het Pilotproject waarin de ins en outs van extramurale GV in de stad Utrecht gedetailleerd uit de verf komt.

4.b Verloop van aangesloten geestelijk verzorgers

Gaandeweg 2015 hebben 3 leden zich teruggetrokken, wegens verschillende omstandigheden. Tegelijkertijd is er eind 2015 één nieuwe geestelijk verzorger bij Zin in Utrecht betrokken geraakt. We zijn nog zoekende naar een Islamitische collega. Er is behoefte aan uitbreiding van de kring van aangeslotenen. Diverse gesprekken met aspirant-aangeslotenen hebben vooralsnog niet tot aanwas geleid.

Afgelopen jaar is actief contact gezocht met intramuraal geestelijk verzorgers uit de ziekenhuizen, de verpleeghuizen en de psychiatrie om te onderzoeken of er collega's mee invulling willen geven aan het B-lidmaatschap. Het animo was niet hoog. Ook intramuraal geestelijk verzorgers worden met ingrijpende ontwikkelingen en bezuinigingen geconfronteerd en zoeken naar wegen om hun positie intramuraal veilig te stellen. In die hoek is vooralsnog weinig tijd en ruimte om actief mee vorm te geven aan de extramurale geestelijke verzorging. Zeker als dit voorlopig nog op vrijwillige basis moet gebeuren.

Rapportage Pilot **Zin in Utrecht**, Melis Stokestraat 34, 3515 BP Utrecht
info@zininutrecht.nu; www.zininutrecht.nu; 030-6626814

Het ontbreken van de financiering van geestelijke verzorging, maakt dat boventallig verklaarde of afgestudeerde geestelijk verzorgers vooralsnog huiverig zijn om aan te sluiten. Het is niet reëel te verwachten dat geestelijk verzorgers zonder enige bron van inkomsten zich voor zoveel uren inzetten, zonder dat daar enige vorm van betaling tegenover staat. Dit betekent dat nog steeds bovenmatig veel werk op de schouders van enkelen neerkomt.

Als het **Zin in Utrecht** gaat lukken om meer structurele financiering aan te trekken dan zien wij de aanwas van nieuwe geestelijk verzorger met vertrouwen tegemoet. Er is namelijk wel heel veel belangstelling geweest van collegae. De eerste contacten met opleidingen zijn gelegd met oog op stagemogelijkheden.

4.c Vinden van ondersteunende vrijwilligers

Omdat er vanuit de aangeslotenen weinig kwam op het gebied van ondersteunende administratieve zaken (bijhouden website, notuleren, archiveren, social media, etc.) hebben wij via de Vrijwilligerscentrale een oproep geplaatst voor vrijwilligers met administratieve, bestuurlijke en met name financiële en boekhoudkundige ervaring.

We hebben vele vrijwilligers gesproken, maar tot op heden nog geen vrijwilliger kunnen vinden die **Zin in Utrecht** op deze vlakken kan ondersteunen. Ook is het ons niet geluk om een penningmeester te vinden. Dit is onze zwakste plek omdat er in het bestuur nauwelijks ervaring op dit gebied in huis is. We merken wel dat we hier een in een lastiger positie zitten dan een organisatie met een duidelijk levensbeschouwelijke signatuur (kerk of humanistisch verbond) vanwege het feit dat wij levensbeschouwingoverstijgend werken.

Daarnaast hebben wij gemerkt dat het concept van ons samenwerkingsverband een groep Vrijwilligerscentrale-vrijwilligers wel aanspreekt, maar in de praktijk vraagt het een bepaalde stevigheid om een pioniersproject als dit te ondersteunen. De 4 vrijwilligers die reageerden op onze oproep, waren relatief kwetsbaar en er ging een grote vrijblijvendheid vanuit of zagen **Zin in Utrecht** als een stapsteen om hun eigen levensvisie en carrière neer te kunnen zetten. Wij blijven uitzien naar met name stevige mensen met bestuurlijke, maar vooral boekhoudkundige en financieel juridische ervaring om ons te ondersteunen. Het is ons wel gelukt om een bevriend accountant bereid te krijgen eens per jaar onze jaarrekening op te maken.

Hoofdstuk 5: Zoektocht naar structurele financiering

5.b Gemeente Utrecht

Ook de weg naar de gemeentelijke financiën is lang en intensief geweest. Aan de ene kant hebben we activiteiten ontwikkeld op het gebied van groepsaanbod in het kader van 'Sociale Prestatie en Dagbesteding'. Aan de andere kant zijn we op zoek geweest naar financiering van individuele begeleiding.

Sociale Prestatie en Dagbesteding

Eind augustus vonden de inschrijfrondes plaats van de nieuwe subsidiestroom van de gemeente Utrecht voor wat betreft groepsbegeleiding van kwetsbare Utrechters onder de noemer 'Sociale Prestatie en Dagbesteding'. In de aanloop hier naartoe hebben wij samen met Steunpunt GGZ een project ingediend onder de naam: Bouwstenen van Herstel. Dit project gaat ervan uit dat Steunpunt GGZ die **Zin in Utrecht** in huurt. Het project bestaat uit 3 cursussen vanuit het oogpunt van herstel voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Het gaat om één 10-weekse cursus op het gebied van rouw en verlies en twee maal een 8-weekse cursus over zelfcompassie. Hiervoor zijn wij ook door de gemeente voor een gesprek uitgenodigd. Eind november hoorden wij echter dat het project toch niet voor financiering in aanmerking kwam.

Ook hebben wij in 2015 nog intensiever contact gezocht met sociaal makelaars en sociaal beheerders van buurthuizen, met een zingevingsaanbod dat door hen kan worden ingekocht. Dat heeft geresulteerd in de al eerder genoemde bijeenkomsten rondom zingeving voor ouderen in de Seniorenloop van Podium Oost. Ook liep er een project waarbij in samenspraak met buurtteams en sociaal makelaars in Overvecht werd onderzocht wat **Zin in Utrecht** te bieden heeft in het kader van preventie.

Individuele begeleiding

Door de vele ontwikkelingen en onzekerheden rondom de zorg in de gemeente Utrecht is het lastig geweest om helder te krijgen hoe **Zin in Utrecht** aanspraak zou kunnen maken op de WMO – individuele begeleiding. Via verschillende beleidsmedewerkers binnen de gemeente Utrecht, buurtteams, medewerkers van Volksgezondheid en uiteindelijk gemeenteraadsleden zijn wij zoekend geweest bij wie wij de vraag neer konden leggen. Langzaam werd ons duidelijk dat de gemeente Utrecht nog zoekend is in haar beleid vanwege de complexiteit van de WMO materie. Nog veel dingen rondom de transitie bleven in 2015 onduidelijk. In 2014 was ons uitgelegd hoe de gemeente van plan was om met ingang van 1 januari 2015 de kanteling van de AWBZ naar WMO vorm te geven. Dit kwam er op neer dat de gemeente Utrecht alleen in zee ging met zorgaanbieders met wie zij in het verleden al heeft samengewerkt en waarmee historisch verbruik is opgebouwd. Omdat **Zin in Utrecht** en het vak extramuraal geestelijke verzorging nieuw zijn, kon dit historisch verbruik niet worden ingebracht en kwam **Zin in Utrecht** niet in aanmerking voor een direct

contract met de Gemeente bij de inkoop van aanvullende zorg. Althans niet in 2015. Dus gingen we in 2015 voor het nieuwe jaar – 2016 – een nieuwe poging wagen.

Na meer dan een half jaar naar helderheid te hebben gezocht hebben we uiteindelijk via een vraag aan de wethouder WMO (Margriet Jongerius – Groen Links) een kort telefonisch antwoord van de gemeente gekregen op onze vraag om opgenomen te worden als zorgaanbieder in aanvulling op de basiszorg (verleend door de buurtteams). Dat antwoord was een afwijzing: zingeving kan door sociaal werkers worden ingevuld en als mensen meer willen gaan ze maar naar levensbeschouwelijke organisaties. Er werd geen reden gezien om met ons in gesprek te gaan.

Nog voor we dit antwoord kregen hadden wij echter op een raadsvergadering over de nota Volksgezondheid vragen gesteld over het beleid van de gemeente Utrecht inzake zingeving als onderdeel van gezondheid, daarbij verwijzend naar de al eerder genoemde visie van Machteld Hüber op positieve gezondheid. Uit haar onderzoek blijkt dat zingeving vaak door beleidsmakers over het hoofd wordt gezien en dat is precies wat er in de nota Volksgezondheid ook gebeurd is. Als **Zin in Utrecht** hebben wij op deze omissie gewezen en ervoor gepleit dat de gemeente ons als deskundigen op het gebied van zingeving betreft bij het verder doordenken van zingeving als onderdeel van gezondheid. Dit is door een aantal aanwezige raadsleden (Groen Links en Christenunie) opgepakt en de wethouder voor Volksgezondheid (Victor Eberhardt – D'66) moet de nota op dit punt herzien.

Raadsleden van Groen Links en Christenunie hebben ons gevraagd om hen op de hoogte te houden van alle ontwikkelingen rondom de financiering van de extramurale geestelijke verzorging. We hebben hen ook de afwijzende reactie uit de hoek van de WMO gemeld en de gemeenteraadsleden in kwestie betrekken ons nauw bij de politieke ontwikkelingen op dit gebied.

Al met al werd ons gaandeweg 2015 bekend hoe het inkoopbeleid bij de gemeente in zijn werk gaat. Wij kregen een toezegging van de voorzitter van bestuur van Lister (een grote instelling voor woonbegeleiding voor OGGZ cliënten) dat deze organisatie onze aanvraag voor aanvullende zorg in 2016 in het kader van het innovatiefonds (een speciaal voor nieuwe zorginitiatieven opgericht gemeentelijk fonds) schriftelijk zal ondersteunen. Ook kregen we de steun van Includio voor ons als aanvullende zorgaanbieder. De manager van Includio ging inventariseren hoe vaak zijn werknemers zingevingsvragen tegenkomen en zou op basis van deze bevindingen uit het veld advies aan de gemeente uitbrengen. Hoewel de buurtondernemers unaniem aangaven graag naar ons te willen doorverwijzen, werd ons de mogelijkheid om als aanvullende zorgverlener samen te werken met de buurtteams ontzegd.

In andere steden hebben geestelijk verzorgers het voor elkaar gekregen om een paar uur als praktijkondersteuner van de huisarts zorg te kunnen verlenen. Die weg hebben wij ook in Utrecht verkend, maar omdat de inzet van POH-GGZ in de stad al erg krap begroot is, was daar absoluut geen mogelijkheid tot uitbreiding c.q. verbreding.

5.b Andere bronnen

De vraag of Zin in Utrecht een financieel gezien levensvatbaar initiatief is, blijft een punt van aandacht. In de lente van 2014 is het bestuur bij elkaar gekomen om in grote lijnen een plan uit te zetten om binnen 3 jaar na de oprichtingsdatum zekerheid te hebben over de financiële toekomst van **Zin in Utrecht**. Want hoe gewenst de goede zaak ook is, 3 tot 4 dagen per week onbetaald investeren is niet iets wat verstandig is om langer dan 3 jaar te doen. Naast de mogelijkheid om in 2016 als onderaannemer aanvullende zorg op de buurtteams te kunnen verlenen hebben wij in 2015 voor de komende jaren de volgende mogelijkheden gecreëerd om geld voor **Zin in Utrecht** in te verdienen en ook een redelijke vergoeding voor het bestuur te genereren.

Zorg naar Maat

In januari 2016 gaan we met dit project van start. In dit project is een redelijke inschatting gemaakt van de coördinerende en organisatorische kosten. Eén van de subsidieverstrekkers is zo goed geweest om specifiek deze kosten voor haar rekening te nemen.

Adviesbureau ZIN

Omdat wij ervan overtuigd zijn dat de kwaliteiten van onze geestelijk verzorgers ook in het bedrijfsleven ingezet kunnen worden hebben wij een onderafdeling van **Zin in Utrecht** opgericht onder de naam **Adviesbureau ZIN**. In de week tegen de werkstress (16-19 nov) bieden wij bedrijven een preventieve training met het oog op vermindering van uitval van werknemers door stress onder de noemer **ZIN@werk**. In 2016 gaan wij deze meer commerciële poot van onze stichting uitbouwen. Eventueel gaan wij zorg- en welzijnsorganisaties vanuit deze naam benaderen voor trainingen in het kader van deskundigheidsbevordering.

Zingevingaanbod Sociale Prestatie/Volksgezondheid

In 2015 hebben wij ruim €750 inverdiend door groepsbijeenkomsten te organiseren voor ouderen. Met Volksgezondheid liggen er plannen voor een preventief project in de wijk Overvecht. Met de waarderingdag voor Mantelzorgers hebben wij € 1700,- inverdiend. Deze activiteiten hopen wij in 2016 uit te breiden.

Palliatieve zorg

Op dit moment zijn wij bezig om met onze eigen praktijken een contract af te sluiten met zorgverzekeraars die terminale geestelijke begeleiding in het basispakket vergoeden vanaf januari 2016. Het is onze opzet om uiteindelijk met zorgverzekeraars als collectief afspraken te maken en een aparte folder specifiek voor huisartsen te verspreiden. Sinds het najaar 2015 maakt een van de bestuursleden onderdeel uit van de werkgroep 'Zicht op Zin', een werkgroep die zich bezighoudt met aandacht voor zingeving in de palliatieve zorg in Utrecht.

Project Huis van Troost

Een uitvaartondernemer uit Utrecht heeft aangegeven dat hij graag in de decembermaand een plek in de stad wil inrichten waar mensen met hun verdriet omtrent verlies van

dierbaren terecht kunnen. Hij heeft ons benaderd om het stuk geestelijke verzorging voor onze rekening te nemen, tegen betaling. Al moeten er nog wel fondsen gevonden zien te worden die dit financieel willen ondersteunen.

Tot slot

We kijken terug op een intensief jaar: het was zwaar, maar ook boeiend, avontuurlijk en leerzaam. We zijn gestart met het vermoeden dat met de bezuiniging en de kanteling in onze huidige, geseclariseerde samenleving extramuraal behoefte is aan een instantie waar deskundigheid op vlak van zingeving, levensvragen, religie en levensbeschouwing aanwezig is. Deze aanname bleek terecht. Het is de moeite waard om alles wat we de afgelopen twee jaren hebben opgebouwd, nu verder voort te zetten en te bestendigen. Wij weten ons door de belangrijkste zorg- en welzijnspartijen in Utrecht gesteund.

We hebben veel herkenning en erkenning mogen ontvangen van mensen die zelf in de zorg werkzaam zijn en goodwill gekregen tijdens onze zoektocht. We hebben gemerkt dat het belang van meer aandacht voor buitenkerkelijke zingeving en spiritualiteit breed wordt gedragen. Inhoudelijk/methodisch hebben we dit jaar steeds duidelijker zicht gekregen op de manier van werken die het beste aansluit bij de vraag in de samenleving en in de gemeente Utrecht in het bijzonder. Het meest hebben wij geleerd van de mensen die ons in 2015 benaderden vanuit hun behoefte aan geestelijke ondersteuning op een cruciaal moment in hun leven. Hun positieve reacties en de wijze waarop zij mede met behulp van onze inzet hun leven weer hebben weten te herpakken is voor ons een blijvende inspiratie geweest om ons pionierswerk vol te blijven houden. Hun verhalen zijn voor ons de richtingwijzers geworden voor de weg die we nu inslaan.

Utrecht, juli 2016

Godelieve van Liebergen, voorzitter
Suzette van IJssel, penningmeester